

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt OPVK - CZ.1.07/1.1.00/14.0104 „Debatování napříč osnovami“

METODICKÉ CVIČENÍ | ARGUMENT

1 | Teze

Teze je ústřední myšlenka debaty. Je diskutabilní, to znamená, že nikdo jistě neví, jestli je pravdivá, nebo ne.

Srovnej:

Součet vnitřních úhlů trojúhelníka je 180 stupňů. O této větě se moc diskutovat nedá.

Měli bychom podporovat stavby dálnic. O této větě se diskutovat dá. Je diskutabilní.

2 | Cíl

V debatě formou „5 x 5“ je cílem týmů:

a/ Prokázat, že teze platí (afirmativní tým) nebo neplatí (negativní tým). Afirmativní tým: „*Měli bychom podporovat stavby dálnic!*“ Negativní tým: „*Neměli bychom podporovat stavby dálnic!*“

b/ Zneplatnit obhajobu oponentů: „*Vaši argumentaci nelze přijmout, protože ...*“

3 | Tvrzení

Aby dosáhli svého cíle, oba týmy předkládají „tvrzení“. Tvrzení jsou věty, které podporují ne/platnost teze a ne/platnost jiných tvrzení. Jsou jednodušší než teze – snáze pochopitelné, lépe přijatelné a zřejměji pravdivé.

Teze: *Neměli bychom podporovat stavby dálnic, protože:*

Tvrzení 1: *Dálnice ničí přírodu.*

Tvrzení 2: *Dálnice jsou příliš drahé.*

cvičení 1:

Z nabízených vět urči 3 teze a 6 tvrzení. Ke každé tezi přiřaď dvě tvrzení na její podporu.

příprava na debatu 1:

Napiš si tezi dnešní debaty. Najdi několik tvrzení na podporu platnosti teze a několik tvrzení popírající její platnost!

4 | Argument

Samotné tvrzení na prokázání platnosti teze obvykle nestačí. *Tvrzení, které je dokázáno*, nazýváme „argument“. Jednoduchý argument má často tyto části: *tvrzení, zdůvodnění (princip), důkaz (data) a dopad.*

5 | Důkaz (data)

Důkaz je obvykle nějaký fakt, často má číselný rozměr a je snadno ověřitelný protože se opírá o vnější zdroje (odborný článek, statistika, svědectví, vědecké pozorování atp.).

cvičení 2:

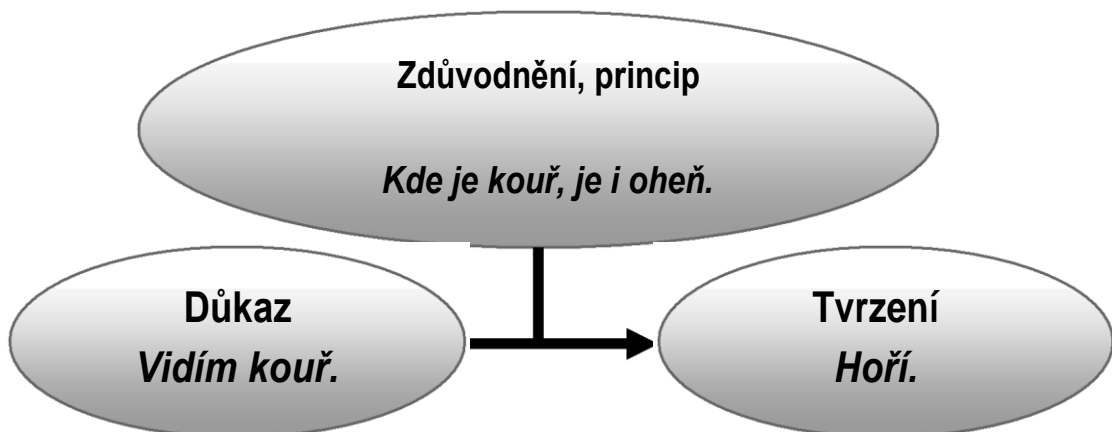
Ke tvrzením z 1. cvičení přiřaď důkazy.

příprava na debatu 2:

Ke každému tvrzení z „Přípravy na debatu 1“ zkus doplnit alespoň jeden „ideální důkaz“ (důkaz, jaký bys potřeboval najít, aby potvrdil tvé tvrzení), anebo důkaz, který máš.

6 | Zdůvodnění (princip)

Uvažte následující situaci: Díváte se na pilotní díl nové reality show. Po shlédnutí prvních deseti minut zjistíte, že *nová reality show je hloupost* (= „důkaz / data“). Dojdete k závěru, že *celá soutěž bude hloupost* (= „tvrzení“) a televizi vypnete. Co vás vedlo k tomuto závěru? Jediný důkaz – slaboduchost prvních deseti minut pořadu? Jistěže ne. *Na základě své předchozí zkušenosti* víte, že pořad, který je deset minut hloupý se již nespraví. Tato vaše zkušenost je pojítkem mezi důkazem a tvrzením. Takovému pojítku říkáme „zdůvodnění“ nebo „princip“. Zdůvodnění (princip) je významnou součástí argumentu. Vysvětluje, jak jste se od důkazu dostali k tvrzení.

Tvrzení: *Hraběnka z Athlone* (vnučka královny Viktorie, zemřela 1981) *jistě nesla gen pro chorobu srážlivosti krve - hemofilii.*

Důkaz: *Její otec Leopold, vévoda z Albany, trpěl hemofilií.*

Zdůvodnění, princip: *Hemofilie se přenáší pouze prostřednictvím chromozomu X. Dcery vždy dědí chromozom X svého otce.*

Někdy se zdůvodnění zdá zbytečné – například pokud vy i vaši posluchači znáte zásady dědičnosti a současně víte, že hemofilie se přenáší pouze na chromozomu X. Uvažte tento příklad:

Tvrzení (věta, kterou chci dokázat): *Silnice jsou nebezpečné.*

Důkaz: *Silnice jsou rozbité.*

Zdůvodnění, princip: *Rozbité silnice jsou nebezpečné.*

V tomto případě se spojující „zdůvodnění“ skutečně jeví jako zbytečné. Přesto je v debatování užitečné zdůvodnění přinést a nabídnout je oponentům k přezkoumání. Často se totiž jedná o nejslabší část argumentu. Zamřet zdůvodnění může vést k nedorozumění (opONENTI se musí domýšlet o co vlastně opíráte platnost argumentu), a může se i stát, že zdůvodnění je pochybné!

Tvrzení: *Marihuana je zdraví prospěšná.*

Důkaz: *Marihuana zmírňuje tlak v oční bulvě a ulevuje tak od bolesti pacientům s šedým zákalem.*

Zdůvodnění (zamřené, protože nepravdivé): *Všichni lidé trpí šedým zákalem.*

cvičení 3:

K tezí, důkazům a tvrzením ze cvičení 1 a 2 přiřaď zdůvodnění:

příprava na debatu 3:

Ke každému tvrzení a důkazu z „Přípravy na debatu 1 a 2“ zkus domyslet zdůvodnění, „myšlenku v pozadí“, které vysvětlí spojení mezi důkazem a tvrzením.

7 | Dopad

Dopad je poslední částí argumentu. Mluví vysvětlí, jakým způsobem platnost jeho argumentu přispívá obhajobě/negaci teze nebo vyvracení argumentace oponentů.

Nejčastěji zní vysvětlení dopadu nějak takto: *„Dokázali jsme, že děti mladší 15 let jsou schopné uvědomovat si následky svých činů. Proto platí teze, že ‘Věková hranice trestní odpovědnosti by měla být snížena.’“*

cvičení 4:

K tezí, tvrzením, zdůvodněním a důkazům z cvičení 1,2 a 3 přiřaď vhodný „dopad“. K dispozici máš jen 3 dopady. Další tři domysli sám.

příprava na debatu 4:

K tezí, tvrzením, zdůvodněním a důkazům z přípravy 1,2 a 3 domysli vhodný „dopad“.